

## **A Kaufmann-gyűjtemény Szefer ha-malbus című mágikus kézírata**

ZSOM DÓRA

*ELTE BTK Sémi Filológiai és Arab Tanszék*

A Szefer ha-malbus („Az öltözet könyve”) cím alatt többféle, egymástól akár teljesen független szövegekkel is találkozhatunk. Az egyik ismert szöveghagyomány ezen a címen egy olyan mágikus eljárást ír le, mely segítségével az ember, mint egy ruhát magára ölti Isten nevét. A mágikus ruhát – egy kapucnis köpenyt – ténylegesen el is készítenek, arra Isten különböző titkos neveit írják, majd a ruhát egy speciális szertartáson öltik magukra, melynek során vízbe merülnek. Ennek a hagyománynak egy változata megtalálható a haszidé Askenáz (12-13. sz.) gyakorlatai között is: a mester úgy hagyományozza a tanítványnak Isten neveit, hogy közben fehér ruhát viselve vízben állnak. A vízbemerülés és a védelmező funkciójú isteni név felvételének gyakorlata a Harba de-Mose (Mózes kardja) című, valószínűleg a 11. század előtt keletkezett iratban is megtalálható.

Egy teljesen más tartalmú mágikus szöveggel is találkozhatunk Szefer ha-malbus címen, mely egyfelől a Szefer ha-razim, másfelől a Razi’el ha-mal’akh című közismert mágikus kézikönyvek bevezető részének is egy fejezetét képezi. A Szefer ha-razim a Kairói Geniza kézírattörödékei között maradt fenn, és keletkezését a 3-4. századra datálják; a Razi’el ha-mal’akh pedig a 13. században keletkezett a haszidé Askenáz körében. A Szefer ha-malbus című fejezet eredetileg feltehetően egy önálló mű lehetett, melyet egybeszerkesztettek a Szefer ha-razim, illetve a Razi’el ha-mal’akh többi részével.

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárában, a Kaufmann-gyűjteményben is található egy Szefer ha-malbus című kézirat (MS A 245), aminek a kezdete ugyan megegyezik a Szefer ha-razim és a Razi’el ha-mal’akh szövegével, de a továbbiakban mind tartalmában, mind terjedelmében jelentősen eltér attól.

Az előadás röviden bemutatja a fent felsorolt, eltérő Szefer ha-malbus hagyományokat, hosszabban ismerteti a Kaufmann gyűjteményben őrzött Szefer ha-malbus című kézirat tartalmát, majd annak egy, Mózeshez köthető mágikus motívumát elemzi a motívum midrási háttérének és a muszlim hagyományban történő továbbélésének bemutatásával.